

Bryssel den 30.5.2017
COM(2017) 247 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

om en ny EU-agenda för högre utbildning

{SWD(2017) 164 final}

1. NYA INSATSER FÖR DEN HÖGRE UTBILDNINGEN I EU

En ny EU-agenda för högre utbildning

För att EU-projektet ska bli framgångsrikt måste EU kunna skapa en bättre framtid för EU:s invånare. Detta är huvudbudskapet i kommissionens vitbok om EU:s framtid¹. Det ligger också till grund för initiativen Att investera i Europas unga² och En ny kompetensagenda för Europa³. Dessa klargjorde att ändamålsenliga utbildningssystem är en förutsättning för ett rättvist, öppet och demokratiskt samhälle samt för hållbar tillväxt och sysselsättning. I EU:s pelare för sociala rättigheter⁴ och i diskussionsunderlaget om att bemöta globaliseringen⁵ är utbildning och kompetens ett prioriterat område för det europeiska samarbetet.

Den högre utbildningen har en unik funktion. Efterfrågan på högkompetent och socialt engagerad personal både ökar och förändras. Fram till 2025 beräknas det att hälften av alla arbetstillfällen kommer att kräva högkvalificerad arbetskraft. Det finns redan brist på högkvalificerad arbetskraft. Genom den digitala tekniken blir jobben alltmer flexibla och komplicerade. Det är viktigare än någonsin att kunna vara företagsam, hantera komplex information, tänka självständigt och kreativt, samt utnyttja resurser, bland annat digitala, på ett smart sätt, kommunicera effektivt och vara flexibel. Europa behöver också fler högpresterande personer som kan utveckla den spjutspetsteknik och de lösningar som krävs i framtiden. För att den växande polariseringen i samhället och misstron mot de demokratiska institutionerna ska kunna motverkas måste samtidigt alla, däribland personal och studenter inom den högre utbildningen, vara aktivare i det omgivande samhället och främja social inkludering och rörlighet.

Utan samhällstillvända högre utbildningsanstalter och system som erbjuder ändamålsenlig utbildning, forskning och innovation kan inte EU bemöta dessa utmaningar. Det är medlemsstaternas ansvar att förbättra den högre utbildningen och ett led i deras insatser för att utveckla en utbildning i världsklass. EU kan hjälpa medlemsstaterna med deras utbildningsreformer. Syftet med denna förnyade agenda för högre utbildning⁶ är att se till att EU:s initiativ för att främja en modernisering av den högre utbildningen är inriktade på relevanta frågor och att samtidigt fungera som förberedelse inför EU:s nästa finansieringsperiod.

Tidigare insatser

I det förflutna har EU framgångsrikt främjat den högre utbildningen genom politiskt samarbete och finansieringsprogram. Den europeiska planeringsterminen är en viktig drivkraft för reformer på utbildningsområdet, nämligen genom de landsspecifika rekommendationerna. Som ett led i Europa 2020-strategin och den strategiska ramen för det

¹ [COM\(2017\) 2025 final.](#)

² [COM\(2016\) 940 final.](#)

³ [COM\(2016\) 381 final](#)

⁴ [COM\(2017\) 250 final.](#)

⁵ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_sv

⁶ Meddelades i COM(2016) 941 final.

europiska utbildningssamarbetet (Utbildning 2020) har rådet enats om målet att 40 % av ungdomarna ska ha en akademisk examen eller motsvarande senast 2020. Till stöd för detta mål har agendan för modernisering av högre utbildning⁷ sedan 2011 fungerat som strategisk vägledning för EU:s och medlemsstaternas insatser. Syftet är följande:

- **Att bygga upp en evidensbas om vad som fungerar inom högre utbildning** (inom utbildning, forskning, innovation och utformning av system) genom studier, expertgrupper samt analys och övervakning av riktmärken och indikatorer.
- **Att främja samarbete, ömsesidigt lärande och riktad rådgivning** mellan regeringar och myndigheter som har hand om högre utbildning.
- **Att stärka de högre utbildningsanstaltarnas kapacitet och resultat** genom finansiering av innovativa samarbetsprojekt mellan institutioner och deras partner, inom och utanför näringslivet, (Erasmus+, Horisont 2020) och, genom de europeiska struktur- och investeringsfonderna, investeringar i projekt för infrastruktur, inrättningar, kompetens och innovation. Europeiska investeringsbankens projekt har också främjat investeringar i infrastruktur för högre utbildning, bland annat genom Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi).
- **Att främja studenter, anställdas och forskares rörlighet internationellt** som ett sätt för dem att skaffa nya erfarenheter och färdigheter (Erasmus+ och Marie Skłodowska-Curie-åtgärder).
- **Att stärka samarbetet** mellan högre utbildning, forskning och näringsliv.

Nyriktning på nuvarande och framväxande möjligheter och utmaningar

Medlemsstaterna, arbetsmarknadens parter och sektorn för högre utbildning har kunnat konstatera att EU:s åtgärder medför en internationell dimension och har positiva effekter. EU är på god väg att uppnå målet om att 40 % av ungdomarna ska ha avslutat en högre utbildning. Det offentliga samrådet om framtida EU-stöd till högre utbildning 2016⁸ visade dock att Europas system för högre utbildning står inför utmaningar, bland annat följande⁹:

- **En obalans mellan den kompetens EU behöver och den kompetens EU har:** I många delar av EU finns en brist på arbetskraft inom vissa högkvalificerade yrken¹⁰ (t.ex. informationsteknik och ingenjörsvetenskap), både när det gäller kvalifikationer och färdigheternas kvalitet. Samtidigt utexamineras alltför många studenter med bristande grundläggande färdigheter (läs- och skrivkunnighet, räknefärdigheter) och utan de övergripande färdigheter (problemlösning, kommunikation osv.) som krävs för att klara sig i en föränderlig värld.
- **Ihållande och växande sociala klyftor:** Det är fortfarande mycket mindre sannolikt att människor från missgynnade socioekonomiska grupper och migrantgrupper inleder

⁷ KOM(2011) 567 final.

⁸ Se bilaga II i det arbetsdokument som åtföljer *En ny kompetensagenda för Europa*.

⁹ Se åtföljande arbetsdokument.

¹⁰ Se *Skill shortage and surplus occupations in Europe* (Cedefop, 2016), där det konstateras att det i hela EU är störst brist på IKT-kunniga, läkare, specialister inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, sjuksköterskor och barnmorskor samt lärare. Situationen varierar från region till region.

och avslutar en högre utbildning. Akademiker betraktas alltför ofta som isolerade från resten av samhället och könssegregeringen inom olika studieområden är fortfarande omfattande.

- **Innovationsbrist:** De högre utbildningsanstalterna bidrar ofta inte tillräckligt till innovation inom ekonomin i stort, särskilt i sina regioner. Den högre utbildningens innovationsinsatser varierar i hög grad mellan olika regioner i EU.
- **De olika delarna av systemen för högre utbildning fungerar inte alltid så bra tillsammans:** Finansierings-, stimulans- och belöningsmekanismerna inom den högre utbildningen är inte alltid utformade på ett sätt som gynnar bra undervisning och forskning, innovation, social inkludering och deltagande. Samarbetet med skolor, yrkesutbildningar och vuxenutbildningen är ofta begränsat.

2. ÅTGÄRDSPRIORITERINGAR

Det är dags att ge EU:s stöd till högre utbildning en ny inriktning. De fyra ovanstående utmaningarna ska mötas genom en inriktning på fyra motsvarande åtgärdsprioriteringar med stöd av insatser på EU-nivå:

1. Ta itu med framtida kompetensglapp och främja spetskompetens.
2. Bygga upp inkluderande och sammanhängande system för högre utbildning.
3. Se till att de högre utbildningsanstalterna bidrar till innovation.
4. Främja ändamålsenliga och effektiva system för högre utbildning.

2.1 Ta itu med kompetensglapp och främja spetskompetens

Det krävs åtgärder för att ta itu med Europas **brist på spetskompetens**. För det första måste fler människor lockas till de studieområden som förbereder studenterna för yrken med befintliga eller framväxande kompetensglapp. I många EU-medlemsstater finns det fortfarande ett behov av utexaminerade inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, (konst) och matematik, läkaryrken och undervisning¹¹. För det andra behöver alla studenter inom högre utbildning, oavsett vetenskapsgren, avancerade övergripande färdigheter och nyckelkompetenser. Digital spetskompetens¹², räknefärdigheter, självständighet, kritiskt tänkande och problemlösningsförmåga är allt viktigare egenskaper.

Studievalet inom högre utbildning är beroende av den egna motivationen, bra vägledning och tillgång till attraktiva utbildnings- och karriärmöjligheter. Karriärmöjligheterna är i sista hand beroende av arbetsgivarna och ekonomin i stort, men utbildningen har en central funktion. Skolorna kan motivera eleverna att intressera sig för alla ämnen, även matematik och naturvetenskap, och vägleda dem i studievalet. De är också centrala när det gäller att ta itu med kvinnors, minoriteters och andra gruppers underrepresentation inom naturvetenskapliga och tekniska ämnen inom högre utbildning och därefter inom motsvarande yrken. Bra

¹¹ Se COM(2017) 228.

¹² (DigComp): <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp>

information om vad utexaminerade sysslar med, kontakter med studenter och prognoser om framtida kompetensbehov är användbart för yrkesvägledarna. Det är den högre utbildningens skyldighet att se till att innehållet är aktuellt, erbjuda relevanta utbildningar på områden där det finns brist på kompetens och utveckla metoder för lärande och undervisning som gör att studenterna kan skaffa sig en så bred och djup kompetens de behöver.

Väl utformade program och läroplaner inom högre utbildning, inriktade på studenternas behov, är avgörande för en verklig kompetensutveckling. Ett större kursutbud, bland annat tvååriga¹³ utbildningar och möjligheter till kontinuerlig fortbildning, gör att den högre utbildningen bättre kan tillgodose människors behov. Tekniken gör det möjligt att lägga upp lärandet och undervisningen på nya sätt¹⁴, bland annat genom öppet, nätbaserat och blandat lärande¹⁵, för att öka flexibiliteten och interaktionen mellan lärare och studenter. Öppna läresurser (OER) och lärandeanalys¹⁶ kan förbättra lärandet men är fortfarande underutnyttjat. Mycket av undervisningen inom högre utbildning sker på institutioner som sysslar med forskning, men ändå utnyttjas inte forskningen tillräckligt i undervisningen, och studenterna deltar ofta inte i forskningen. Detta begränsar studenternas möjligheter att undersöka aktuella frågor och utveckla sin forskningskompetens. Öppen forskning som bygger på digital teknik¹⁷ ger nya möjligheter att ta itu med detta.

Den högre utbildningen bör också göra det möjligt för studenterna att skaffa kompetens och erfarenheter genom **aktiviteter som kretsar kring verkliga problem**, omfattar lärande på arbetsplatsen och, när så är möjligt, möjliggör internationell rörlighet. **Samarbete med arbetsgivare** kan göra det möjligt för högre utbildningsanstalter att öka läroplanernas relevans och genomföra dem på ett ändamålsenligt sätt samt öka studenternas tillgång till lärande av hög kvalitet på arbetsplatsen.

Det är inte lätt att utforma, bygga upp och tillhandahålla bra utbildningar. **Bra lärare** är avgörande. Alltför många lärare inom högre utbildning har begränsad eller ingen pedagogisk utbildning, och systematiska investeringar i lärarnas fortbildning tillhör fortfarande undantagen. Nationella och institutionella strategier för att förbättra karriärmöjligheterna och belöningarna för bra lärare blir vanligare men är långt ifrån regel.

Kommissionen ska vidta följande åtgärder:

1. Starta ett **uropeiskt initiativ för att följa upp utexaminerade** för att öka kunskapen på nationell och europeisk nivå om deras karriärutveckling eller fortsatta utbildning. Detta förbättrar yrkesvägledningen, utformningen av utbildningarna, institutionsstrategin och uppläggningspolitiken. Den radsrekommendation¹⁸ som föreslås ingå i paketet ska

¹³ Korta utbildningar (EQF 5).

¹⁴ <https://ec.europa.eu/jrc/en/open-education>

¹⁵ Normalt en kombination av nät- och klassrumsbaserat lärande.

¹⁶ Uppgifter om studerande och deras miljöer som används för att ta reda på studenternas utbildningsbehov.

¹⁷ Inom den öppna forskningen ska de vetenskapliga rönen vara tillgängliga för alla.

¹⁸ Detta ska omfatta utexaminerade från högre utbildning och yrkesutbildning samt studenter som inte avslutar sin utbildning.

åtföljas av en undersökning om utexaminerade på EU-nivå och samarbete för att förbättra de nationella mekanismerna för uppföljning av utexaminerade.

2. Inleda ett utökat **samarbete**¹⁹ med olika utbildningssektorer, företag och arbetsgivare inom den offentliga sektorn för att främja spridningen av relevanta ämnen inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, (konst) och matematik och modernisera dessa och andra läroplaner, bl.a. genom mer tvärvetenskapliga utbildningar och samarbete mellan berörda fakulteter och högskolor.
3. Främja en integrering av arbetspraktik, som berättigar till ECTS-poäng, inom den högre utbildningen, ytterligare stärka **Erasmus+-konsortier** för att öka tillgången till och kvaliteten på arbetspraktik, främja **studenters arbetspraktik** inom ramen för Erasmus+, med **särskild inriktning på digital kompetens**²⁰.
4. Utveckla och introducera en **modell för digital kapacitet** för att hjälpa de högre utbildningsanstalterna, deras personal och studenter att genomföra strategier för digitalt lärande och utnyttja möjligheterna med toppmodern teknik, däribland lärandeanalys. Detta ska åtföljas av **vägledning om initiativ för öppen utbildning**.
5. Öka **det strategiska stödet till högskolelärare, doktorander och utexaminerade som avlagt doktorsexamen genom Erasmus+** för att hjälpa dem att utveckla pedagogiska färdigheter och en förmåga att utforma läroplaner genom riktade möjligheter till rörlighet för pedagogisk utbildning och stärkt samarbete mellan lärarutbildningar i hela EU.

2.2. Bygga upp inkluderande och sammanhängande system för högre utbildning

Den högre utbildningen måste göra sitt när det gäller att ta itu med Europas **sociala och demokratiska utmaningar**. Det innebär att den högre utbildningen måste vara inkluderande och öppen för begåvningar med olika bakgrund²¹, och att de högre utbildningsanstalterna inte får vara några elfenbenstorn, utan samhällstillvända lärosäten som är i kontakt med omvärlden. Akademiker och studenter har en central uppgift när det gäller att försvara empiriska fakta och bevis och på ett effektivt sätt förmedla forskningsresultaten till den breda allmänheten.

Profilen för de studenter som inleder och avslutar högre utbildningar bör återspegla samhället i stort. Detta kräver ingripanden från myndigheters, skolors och den högre utbildningens sida. De samhällsgrupper som är minst representerade inom den högre utbildningen saknar oftare grundläggande färdigheter (läs- och skrivkunnighet, räknefärdigheter och digital kompetens), erfarenhet av att studera självständigt och en tydlig uppfattning om vad högre utbildning

¹⁹ På grundval av hittillsvarande EU-projekt, bl.a. [EU STEM Coalition](#). Att det engelska begreppet STEM (vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik) har utvidgats till STEAM och nu även omfattar konstnärliga utbildningar återspeglar erkännandet av att tvärvetenskapliga förhållningssätt blir allt viktigare inom den högre utbildningen. Samspelet mellan vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik å ena sidan och konstnärliga utbildningar å andra sidan är en drivkraft för innovation och kreativitet.

²⁰ Se COM(2017) 228. Ett exempel på detta är Digital Opportunity-pilotprojektet som finansieras genom Horisont 2020.

²¹ I enlighet med FN:s fjärde globala mål för hållbar utveckling om att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet för alla.

innebär. Det krävs ett systematiskt **samarbete mellan högre utbildningsanstalter, skolor och yrkesutbildningsanordnare** för att förbereda och vägleda studenterna på grundval av deras begåvning, inte deras bakgrund, och öppna flexibla vägar mellan olika typer av utbildning. Lämplig yrkesvägledning och handledning är av största vikt.

Inkluderande system för högre utbildning kräver också de **rätta förhållandena för att studenter med olika bakgrund ska kunna lyckas**. Detta handlar om mer än ekonomiskt stöd till missgynnade grupper, även om detta är avgörande för studenter från låginkomstfamiljer. För att öka chansen att studierna framgångsrikt avslutas bör de högre utbildningsanstalterna ta ett helhetsgrepp på undervisningen och bedömningen, vidta åtgärder för att handleda studenterna och ge både akademiskt och annat stöd²². De högre utbildningsanstalterna bör vara trygga platser för alla studenter, fria från könsrelaterat våld och diskriminering. För att kunna fastställa studenternas behov av stöd är det mycket viktigt att tidigt upptäcka problemen. Flexibla studiealternativ (deltid eller på nätet) och mer allmänt erkännande av tidigare lärande krävs också för att den högre utbildningen ska blir mer tillgänglig, särskilt för vuxenstuderande. Strategier för att hjälpa missgynnade studenter att komma in på och avsluta en högre utbildning är ett lovande sätt att uppnå dessa mål.

Om **barriärerna mellan den högre utbildningen och resten av samhället** rivs kan studenterna lättare utveckla sin **sociala och medborgerliga kompetens**²³. Vissa institutioner profilerar sig som **samhällsinriktade universitet** genom att integrera lokala, regionala och samhälleliga frågor i läroplanen, låta lokalsamhället delta i undervisnings- och forskningsprojekt, tillhandahålla vuxenutbildning samt kommunicera och bygga upp kontakter med lokalsamhällena. Välorganiserat frivillig- och samhällsarbete kan vara ett särskilt effektivt sätt att ge studenter en bredare praktisk erfarenhet och kompetens. De högre utbildningsanstalterna bör delta i utvecklingen av sina städer och regioner genom att exempelvis bidra till utvecklingsstrategier, samarbeta med företag, den offentliga sektorn och frivilligsektorn eller främja en offentlig dialog om samhällsfrågor. Uppsökande arbete på lokala språk utanför den akademiska världen bör uppmuntras och belönas, även som ett led i karriärutveckling.

Kommissionen ska vidta följande åtgärder:

6. Använda stöd från Erasmus+ för att hjälpa de högre utbildningsanstalterna att utveckla och genomföra **integrerade institutionella strategier för inkludering och framgångsrika studier**, från antagning till examen, genom samarbete med skolor och yrkesutbildningsanordnare.
7. Främja **utveckling och testning av flexibla och modulbaserade kurser** för att främja tillgången till högre utbildning genom särskilda prioriteringar för strategiska partnerskap inom Erasmus+.
8. Uppmuntra de högre utbildningsanstalterna att **ge studenter ECTS-poäng för frivillig- och samhällsarbete**, baserat på de positiva exempel som redan finns.

²² Bland annat lärarutbildning om hantering av mångfald i klassrummet.

²³ Enligt definitionen i den europeiska ramen för nyckelkompetenser.

9. Främja **erkännande av flyktingars kvalifikationer** för att underlätta deras tillgång till högre utbildning. Insatserna ska bygga på ett pågående Erasmus+-projekt som ger praktiska riktlinjer och omfattar inbördes rådgivning mellan Naric²⁴ och intressenter samt moduler för nätbaserat lärande, och kommer att komplettera verktyget för kartläggning av kompetensen hos personer från länder utanför EU.

2.3 Se till att de högre utbildningsanstalterna bidrar till innovation

Många högre utbildningsanstalter tar fram **nya lösningar på ekonomiska, sociala och miljömässiga problem**. Det är inte lätt att se till att detta arbete är välriktat och bidrar till att lösa både omedelbara och mer långsiktiga problem. Innovation är den viktigaste drivkraften bakom ekonomisk tillväxt. Forskningsinstitut, forskningsintensiva universitet och universitet för tillämpad vetenskap bidrar till innovation på olika, besläktade sätt samt inom och över flera geografiska gränser. Det krävs åtgärder inom de högre utbildningsanstalternas samtliga verksamhetsområden – utbildning, forskning och kontakter med omvärlden – för att stärka den högre utbildningens bidrag till innovation. Institutionerna måste bygga upp en utåtriktad kultur av innovation och företagande.

Nya idéer och upptäckter bottnar i människans nyfikenhet, kreativitet och initiativförmåga. Alla former av högre utbildning bör syfta till att studenterna ska förstå nya koncept, tänka kritiskt och kreativt och vara företagsamma för att utveckla och tillämpa nya idéer. Det krävs **doktorandutbildning av hög kvalitet**. Detta producerar forskare, utvecklare och innovatörer som ligger bakom vetenskapliga upptäckter och främjar och tar till sig nya idéer. Jämfört med Förenta staterna och Japan är det alltför få med doktorsexamen i EU som fortsätter att arbeta utanför den akademiska världen. De högre utbildningsanstalterna måste främja detta genom att forskarutbildningarna i högre grad fokuserar på tillämpning av kunskap och interaktion med framtida arbetsgivare.

De högre utbildningsanstalterna bör också spela en större roll inom lokal och regional utveckling. EU:s investering i regional utveckling genom innovation vägleds av principen om **smart specialisering**, som innebär att regionala investeringar och insatser inriktas på innovation i sektorer med stora tillväxtpotentialer. De högre utbildningsanstalterna kan göra mer för att främja kontakterna mellan akademiker, entreprenörer och offentliga myndigheter. Syftet skulle vara att anpassa utbildningarna till behoven enligt strategierna för smart specialisering, utnyttja innovationspotentialerna inom prioriterade sektorer och hjälpa lokala företag och andra organisationer att förstå och ta till sig nya sätt att tänka. Allt detta bör vara en del av ett större paradigmskifte som innebär att de högre utbildningsanstalterna blir **”entreprenörsaktörer”**. Det EU-stödda verktyget HEInnovate²⁵ gör att innovation och entreprenörskap blir ett centralt inslag i den övergripande institutionsstrategin. Kvalitetsstämpeln ”Seal of Excellence” ger extra möjlighet till investeringar i forskning och innovation²⁶.

²⁴ Nätverket av nationella informationscentrum för akademiskt erkännande.

²⁵ <https://heinnovate.eu>

²⁶ ”Seal of Excellence” är Europeiska kommissionens kvalitetsstämpel som tilldelas framstående förslag till forsknings- och innovationsprojekt som lämnats in och fått ett positivt omdöme vid utvärderingen

Morgondagens innovationer bygger på dagens forskning och på att kreativa begåvningar kan utnyttja forskningsresultaten. Regeringarna och systemen för högre utbildning måste investera på ett smart sätt för att utveckla potentialen till banbrytande forskning. Spetsforskningskompetens är förenat med internationellt samarbete och rörlighet: en huvudpunkt i Horisont 2020-programmet. Men EU kan göra mer för att **stärka spetsforskningskompetensen** i fler delar av Europa och främja omvandlingen av forskningsframsteg till säljbara innovationer.

Kommissionen ska vidta följande åtgärder:

10. Sprida modellen med **regionala innovationssystem (EIT-RIS)** från Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) samt EIT-märket²⁷ till fler universitet och regioner, för att stärka utvecklingen av **entreprenörs- och innovationsfärdigheter** och på ett bättre sätt förbereda doktorander och personer med doktorsexamen på att arbeta i innovativa företag.
11. Främja fortsatt utveckling och testning av **undervisningsmetoder för kreativitet och innovation** inom högre utbildning, på grundval av ett samarbete mellan OECD och Europeiska kommissionen²⁸ inom skolsektorn.
12. Ytterligare utveckla projektet **Higher Education for Smart Specialisation**²⁹ för att få offentliga myndigheter att samarbeta nära med högre utbildningsanstalter och, när så är möjligt, med kunskaps- och innovationsgrupper (KI-grupper) vid utformningen och genomförandet av strategier för smart specialisering.
13. Utveckla möjligheter inom ramen för **Marie Skłodowska-Curie-åtgärder**, som bidrar till att forsknings- och innovationsklyftan mellan medlemsstater och regioner minskar och kunskapsflykten från mindre utvecklade regioner stoppas.
14. Öka EU:s stöd till **samarbete mellan universitet och näringsliv** och göra EU-forumet för dialog mellan universitet och näringsliv till en kontaktpunkt för diskussioner om högre utbildningsanstalter och regional utveckling på europeisk nivå och främja inrättandet av **regionala och nationella forum för dialog mellan universitet och näringsliv** i hela EU.

2.4. Främja ändamålsenliga och effektiva system för högre utbildning

För att de högre utbildningsanstalterna och systemen ska kunna erbjuda vad Europa behöver måste de ha tillräckliga mänskliga och ekonomiska resurser, incitament och belöningar som sätts in på rätt ställen. I de flesta EU-medlemsstater är det framför allt regeringarna som finansierar den högre utbildningen. De har alltid en central funktion när det gäller att **fastställa incitament, mål och kvalitetsnormer** för systemet för högre utbildning som helhet.

inom ramen för Horisont 2020, men som inte finansieras på grund av begränsade resurser (https://ec.europa.eu/research/soe/index.cfm?pg=opportunities_msca).

²⁷ <https://eit.europa.eu/activities/education/eit-label>

²⁸ CREASSESS-projektet.

²⁹ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/hess>

I takt med att den högre utbildningen uppmanas att göra mer blir det svårare för regeringarna och de högre utbildningsanstalterna att avgöra **vart det är bäst att investeringarna går och hur de ska balanseras**. En fråga är om mer privata medel kan och bör användas för att finansiera den högre utbildningen. En annan fråga är hur finansieringssystemen ska utformas för att den högre utbildningen ska ge det samhället behöver och vara både ändamålsenlig, rättvis och effektiv. Många medlemsstater testat resultatbaserad finansiering och institutionella avtal med överenskomna mål som enskilda högre utbildningsanstalter måste uppnå för att få offentliga medel. De första resultaten ser lovande ut, men det är en utmaning att fastställa lämpliga indikatorer för mätning av framstegen.

Utöver strukturåtgärder i det övergripande finansieringssystemet inför vissa länder riktade incitament för att förbättra vissa aspekter av den högre utbildningen. För att öka **bra lärares status och ersättning** har vissa länder infört nya former av lärarstipendier och ramar för framstående lärarprestationer. Andra initiativ syftar till att stärka sambandet mellan undervisning och forskning genom att på bättre sätt integrera kvalitetskriterier och finansieringssystem³⁰. Finansieringsinitiativ har också använts för att bygga upp kontakterna mellan högre utbildningsanstalter och externa partner, främja forskningsbaserad undervisning, stödja tvärvetenskaplig utbildning och forskning och införa praktisk innovation i klassrumsundervisningen.

De högre utbildningsanstalterna omfattas av en ram som fastställs av offentliga myndigheter (finansiering, ackreditering, kvalitetssäkring), men även fördelningen av resurser och skapande av incitament inom institutionerna är en viktig faktor. Att institutionen har bra ledarskap och att **det interna samarbetet och resursförvaltningen** fungerar effektivt blir ännu viktigare när institutionen får fler uppgifter och större tonvikt läggs på att resultaten mäts och förevisas.

Kommissionen ska vidta följande åtgärder:

15. Inleda en **granskning av finansieringen, incitamenten och belöningarna för systemen för högre utbildning** i samarbete med OECD och bygga vidare på programmet med **inbördes rådgivning för EU-medlemsstaterna** när det gäller utformning av incitament och finansiering inom högre utbildning.
16. Se till att forskarna uppmuntras att undervisa, och/eller utbildas i detta, som en väsentlig del av **Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna**.

3. RATIONALISERA EU-STÖDET TILL HÖGRE UTBILDNING

Framsteg genom bättre samordning av EU:s insatser och finansiering

De beskrivna prioriteringarna visar i vilken utsträckning utbildning, forskning, samhälle och innovation – de fyra momenten i kunskapsspiralen – hänger samman i den högre

³⁰ I vissa system för forskningsfinansiering är användningen av forskning i undervisningen ett urvalskriterium.

utbildningen³¹. För att systemet för högre utbildning ska fungera på rätt sätt måste dessa kopplingar erkännas och stärkas i enskilda högre utbildningsanstalters strategier, i den nationella och regionala politiken för högre utbildning och i alla EU:s insatser.

Bygga upp evidensbasen för politik och praxis

Genom att mäta strategiernas, systemens och de enskilda institutionernas resultat på ett jämförbart sätt inom den högre utbildningen ökar EU kunskapen om vad som fungerar. Denna kunskap kan användas för att väcka debatt inom nationella system och institutioner och lägga grunden till bättre lösningar på problemen.

För att stärka och förbättra evidensbasen om högre utbildning ska kommissionen vidta följande åtgärder:

17. Optimera synergieffekterna mellan EU:s evidensverktyg genom att inrätta ett **kunskapsnav om högre utbildning**. Tillsammans med registret över universitet och högskolor³², U-Multirank³³ och den föreslagna pilotfasen av undersökningen för uppföljning av utexaminerade kommer detta att förbättra uppgiftskvaliteten, jämförbarheten, datainsamlingen och indikatorerna och göra att man kan dra lärdom av det hittillsvarande genomförandet av EU:s verktyg för uppgifter om högre utbildning.
18. Stärka verksamheten i **Eurydice-nätverket** och kommissionens **samarbete med OECD** och dess medlemsländer inom högre utbildning, forskning och innovation för att undvika dubbelarbete och dra nytta av gemensamma insatser.

Se till att tillgängliga resurser används för strategiska investeringar i högre utbildning

Utöver **medel från Erasmus+** har stora belopp från **europiska struktur- och investeringsfonder** anslagits till högre utbildning i många delar av EU, särskilt i mindre utvecklade regioner³⁴. Hess-projektet³⁵ är ett viktigt inslag i kommissionens pågående strategi för att hjälpa de högre utbildningsanstalterna att optimera dessa resurser genom att förbättra effekten på regionala ekonomier och innovationsförmågan. **Europeiska fonden för strategiska investeringar** (Efsi) börjar också användas för att locka privata investeringar till verksamhet inom den högre utbildningen som ger goda möjligheter till avkastning men avskräcker traditionella långgivare från den privata sektorn.

Främja internationellt samarbete, utbyte och rörlighet för att höja kvaliteten

Kommissionen försöker genom sina insatser se till att bästa praxis och de senaste framstegen inom utbildning, forskning och innovation sprids och tillämpas så mycket som möjligt i Europa och resten av världen. Denna **internationella spridning av idéer** bygger på

³¹ Se beskrivningen av kunskapsspiralen i det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar.

³² https://ec.europa.eu/education/resources/european-tertiary-education-register_sv

³³ <http://www.umultirank.org/#!/home?trackType=home>

³⁴ Fram till 2020 har nästan 13 miljarder euro från struktur- och investeringsfonderna gått till infrastruktur för högre utbildning och offentlig forskning.

³⁵ Higher Education for Smart Specialisation.

samarbete mellan studenter, forskare, personal, institutioner och regeringar, individers fysiska **rörlighet** och stöd till ”internationalisering på hemmaplan” inom europeiska högre utbildningsanstalter. Detta bidrar i sin tur till att institutionerna blir mer öppna mot omvärlden och till att kunskapsflykten stoppas.

Inom EU:s högre utbildning och forskningsprogram stärks inriktningen på internationellt samarbete, eftersom det krävs en bred sakkunskap för att ta itu med komplexa globala utmaningar. Kommissionen ska fortsätta att underlätta studenters och anställdas rörlighet genom att se till att medlemsstaterna genomför det omarbetade direktivet om studenter och forskare³⁶ och genom att främja elektroniskt utbyte av uppgifter mellan europeiska högre utbildningsanstalter och rörliga studenter och anställda. Med anledning av Bolognaprocessens ministerkonferens 2018 ska kommissionen också få till stånd en diskussion mellan EU:s medlemsstater om det framtida samarbetets inriktning i det europeiska området för högre utbildning.

I samband med kommissionens förberedelser inför **nästa fleråriga EU-budget** ska den tillsammans med medlemsstaterna undersöka möjligheterna till gemensamma EU-mål inom utbildning, forskning och innovation och försöka stärka samarbetet på dessa områden för att uppnå målen i detta meddelande.

Kommissionen ska vidta följande åtgärder:

19. Förenkla studenternas rörlighet genom att bygga vidare på befintliga Erasmus+-projekt³⁷ för **elektroniskt utbyte av studentuppgifter** och undersöka möjligheterna att upprätta **elektroniska system för studentidentifiering** med gränsöverskridande tillgång till studenttjänster och uppgifter.
20. Som ett led i **halvtidsöversynen av Erasmus+** ta en diskussion med medlemsstaterna och intressenterna om effektivt stöd till studenter, personal, institutioner och system för högre utbildning.

4. SLUTSATSER OCH NÄSTA STEG

Genomförandet av denna förnyade agenda kommer att kräva samarbete mellan intressenter inom och utanför den högre utbildningen. Kommissionen kommer att inleda en dialog om genomförandet av dessa åtgärder och fortsätta samarbeta med intressenter, medlemsstater, Europaparlamentet, Regionkommittén, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Europeiska investeringsbanksgruppen för att vidareutveckla agendan och se till att den är i linje med prioriteringarna i EU:s nuvarande och framtida finansieringsprogram.

Denna förnyade agenda för högre utbildning ingår i kommissionens större strategi för att stödja ungdomar och stärka den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Den kompletterar meddelandet om utveckling av skolan och utbildning av hög kvalitet samt den europeiska solidaritetskåren, och erkänner den högre utbildningens centrala funktion när det gäller att lägga grunden till ett välmående, inkluderande och demokratiskt samhälle. Det är det slutmål

³⁶ Direktiv (EU) 2016/801

³⁷ <https://www.erasmuswithoutpaper.eu/>, <http://europeanstudentcard.eu/>, <http://www.emrex.eu>

som kommissionen, medlemsstaterna och intressenterna måste hålla i minnet vid arbetet med agendan.